

NACIONALNI PROGRAM ZA OTROKE 2026-2031

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**
DIREKTORAT ZA DRUŽINO

Dr. Nataša Demšar Pečak
oktober, 2025

DOSEDANJI PROGRAMI ZA OTROKE

PROGRAM ZA OTROKE IN MLADINO 2006-2016 (POM06-16)

Namen programa je bil opredeliti vizijo prihodnosti slovenskih otrok in mladine ter oblikovati usmeritve in ukrepe za njeno uresničitev **s ciljem** povečanja blaginje za vse otroke v RS.

Vsebinsko so bila v dokument vključena **vsa pomembna področja življenja otrok in mladine, še posebej tista, kjer so se zaznavali nerešeni ali takrat novi izzivi** in s katerimi se otroci in mladostniki soočali v takratni sodobni družbi.

POM06-16 je bil leta **2013 posodobljen**, ker je prišlo do sprememb naslovljenih ciljev, prav tako dokument ni vseboval natančnega izvedbenega plana.

- posodobljenemu programu sledila še **dva akcijska načrta**, saj se je s tem lahko zagotovilo **spremljanje** programa in poročanje o njegovi realizaciji.

PROGRAM ZA OTROKE 2020-2025 (PO20-25)

PO20-25 je **samostojen** strateški dokument, katerega namen in cilj je določiti temeljne **cilje in ukrepe na področju otrokovih pravic ter blaginje in kakovosti življenja otrok**

- ▶ Program sestavljajo **prednostna področja** za povečanje kakovosti življenja otrok in za vzpostavitev varovalnih dejavnikov za otroke iz socialno in ekonomsko šibkih okolij, za najbolj ranljive otroke ter varovalnih dejavnikov na področjih, ki jih zahteva sodobni čas s svojimi izzivi.
- ▶ Programu sta sledila še dva **spremljajoča triletna akcijska načrta** za izvajanje omenjenega programa, za obdobje 2020-2022 in 2023-2025.

PO 20-25: prednostna področja

1. enake možnosti za vse otroke na področjih:

- *družinsko okolje in stanovanjska prikrajsanost,*
- *zdravje,*
- *vključujoče predšolsko in šolsko izobraževanje,*
- *kultura in kulturno-umetnostna vzgoja,*
- *najbolj ranljive skupine otrok,*

2. sodelovanje vseh otrok,

3. življenje brez nasilja in varnost otrok v digitalnem okolju,

4. do otrok prijazni postopki

Medresorska delovna skupina (MDS)

- ▶ Minister pristojen za družino je 12. 2. 2025 izdal sklep o imenovanju nove **Medresorske delovne skupine za aktivnosti pri pripravi, izvajanju in spremljanju novega »Nacionalnega programa za otroke 2026 - 2031«.**

Naloge MDS so:

1. priprava strateškega dokumenta »Nacionalni program za otroke 2026 - 2031« **NPO26-31,**
2. priprava spremljevalnih akcijskih načrtov za izvajanje Nacionalnega programa za otroke 2026-2031,
3. priprava poročil o izvajanju ukrepov akcijskih načrtov ter
4. spremljanje izvajanja Nacionalnega programa za otroke 2026-2031.

- ▶ Pri pripravi novega **NPO26-31**, ki naslavlja široko paleto otrokovih pravic, v medresorski delovni skupini (MDS) **aktivno sodelujejo strokovnjakinje**, predstavnice resornih ministrstev (MVI, MOPE, MDP, MP, MZ, UOIM, MK, MF),
- ▶ kot tudi nevladnih organizacij in strokovnih institucij (Unicef, ZPMS, IOM, IRSSV, FSD, TEOF).
- ▶ Članice MDS se redno sestajajo na sejah MDS, prav tako komunikacija intenzivno poteka tudi preko e-kanalov (E-pošta, Teamsi), kar zagotavlja **učinkovito in konstruktivno pripravo** strateškega dokumenta, ki je že v zadnji fazi priprave.

NACIONALNI PROGRAM ZA OTROKE NPO26-31

- ▶ Nov NPO26-31 sestavlja **sedem prednostnih področij**.
- ▶ Vsako od prednostnih področij opredeljuje **osnovne strateške cilje** za izboljšanje položaja otrok vse do leta 2031.
- ▶ Zaradi konkretizacije NPO26-31, njegovega spremljanja in lažjega poročanja Vladi RS o njegovi realizaciji, bosta tako kot v preteklem obdobju, krovnem strateškem dokumentu NPO26-31 **sledila še dva izvedbena dokumenta, triletna akcijska načrta**.
- ▶ Za vsebinsko in strukturno pripravo akcijskega dokumenta **je odgovoren nosilec MDDSZ**, ostali resorji pa bodo v skladu z navedenimi svojimi aktivnostmi/ukrepi zagotovili kvantitativne podatke

Z izvajanjem NPO26-31 si bo država prizadevala:

- dvigniti splošno raven otroške blaginje,
- zagotoviti enake možnosti za vse otroke,
- okrepiti sisteme zaščite in varstva otrok,
- izboljšati pogoje za aktivno vključevanje otrok v družbo ter spodbujati njihovo participacijo,
- vzpostaviti dodatne varovalne dejavnike za najbolj ranljive skupine otrok, zlasti tiste iz socialno in finančno šibkejših okolij,
- **zagotoviti trajnostni razvoj in skrb za podnebne spremembe**

Prednostna področja NPO26-31:

1. Enake možnosti vseh otrok in preprečevanje vseh oblik diskriminacije

- *vključujoče, varno in spodbudno učno okolje*
- *zdravje (okrepiti fizično in duševno zdravje otrok),*
- *bralna pismenost in bralna kultura ter druge pismenosti*
- *kultura in kulturno-umetnostna vzgoja,*
- *kakovostno in varno družinsko okolje,*
- *izboljšanje položaja ranljivih skupin otrok,*

2. preprečevanje nasilja v družini in medvrstniškega nasilja,

3. digitalna preobrazba: varnost in zaščita otrok v digitalnem okolju,

4. sodelovanje vseh otrok (participacija),

5. prijazni sodni postopki za otroke,

6. otroci v kriznih in izrednih razmerah,

7. varstvo okolja in podnebne spremembe.

VARSTVO OKOLJA IN PODNEBNE SPREMEMBE

STRATEŠKI CILJ

- ▶ *ozavestiti in opolnomočiti otroke, da bodo z znanjem, vrednotami in dejavno udeležbo prispevali k varstvu okolja in blaženju podnebnih sprememb in*
- ▶ *da bodo kot predstavniki prihodnjih generacij imeli poseben položaj pri zagotavljanju odgovornega ravnanja z naravnimi viri, okoljem in trajnostnega življenjskega sloga*

Specifični cilji:

- seznanjati otroke o **ogroženosti narave in okolja ter podnebnih spremembah**,
- razvijati njihovo občutljivost na **posege človeka v okolje**,
- ozaveščati otroke pri **iskanju rešitev za okoljske probleme**,
- ozaveščati otroke o pomenu **globalne in medgeneracijske pravičnosti**,
- ozaveščati otroke za **trajnostni razvoj in podnebno pravičnost**,
- ozaveščati otroke o **participaciji pri okoljskih vprašanjih** v družbi,
- omogočiti otrokom, da so **slišani v okoljskih in podnebnih zadevah**,
- ozaveščati otroke o **pomenu trajnostne mobilnosti**.

- ▶ Zaveza članic EU je spodbujati in izboljšati **vključujočo in sistemsko udeležbo otrok na lokalni in nacionalni ravni ter ravni EU.**
- ▶ Celovito priznavanje otrokovih pravic pomeni, da morajo otroci dobiti **možnost izražanja svojih mnenj in sodelovanja pri sprejemanju odločitev**, ki jih zadevajo, saj imajo pravico sodelovati in biti soudeleženi pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje.
- ▶ S tem je otrokom zagotovljena **pravica do svobodnega izražanja njihovega mnenja o vsem**, kar jih zadeva, pri čemer se njihova mnenja upoštevajo glede na njihovo starost in zrelost.
- ▶ Otroci so sposobni izraziti svoje mnenje, treba pa je **ustvariti podporno okolje**, v katerem bo njihov glas slišan in upoštevan, skladno z njihovo starostjo in zrelostjo.
- ▶ Prav zato je Vlada RS na podlagi predloga ministra, pristojnega za družino, **kot enakovredna člana v SVET RS ZA OTROKE IN DRUŽINO imenovala tudi dva predstavnika otrok** iz Mreže za otrokove pravice.

Participacija otrok pri pripravi NPO26-31

- ▶ Pri pripravi so sodelovali tudi **otroci in mladostniki**, saj njihovo mnenje šteje.
- ▶ Dogodek z naslovom »**POVEJ, KAJ TI JE POMEMBNO**« je potekal po metodi »**svetovne kavarne**«, kjer so otroci in mladostniki v manjših skupinah delili **svoje ideje in pobude**, ki jih bomo v največji možni meri upoštevali pri pripravi dokumenta.

Svetovna kavarna: Povej, kaj ti je pomembno!

starostni razpon od 12 do 18 let. večina 14 let (eden je bil star 12 let, 2 sta bila stara 15 let, nekaj 13-letnikov,

TEME, NA KATERE SO OTROCI PODAJALI PREDLOGE:

► **TEMA 1: ZDRAVJE**
fizično (gibanje, prehrana)
duševno (predvsem viri pomoči)

TEMA 2: TVEGANA VEDENJA
alkohol
kajenje
droge oz. škodljive substance
digitalno okolje (varnost in zaščita)

TEMA 3: NASILJE
medvrstniško, v družini, spletno
fizično (tudi spolno)
psihično
spletno

TEMA 4: IZOBRAŽEVANJE IN KULTURA
Spodbudno in varno učno okolje (sodelujejo pri soustvarjanju učnega okolja)
Kakovostna ponudba in dostopnost kulturnih vsebin

TEMA 5: IZREDNE RAZMERE IN PODNEBNE SPREMEMBE

Naravne nesreče, pandemije, oboroženi konflikti

Trajnostni razvoj

Varstvo okolja

Blaženje podnebnih sprememb

Hvala za pozornost!

